

Előfizetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben hához
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-hasábos petitor egyszeri hirdetésnél 12,
készenél 10, háromszorinál 8 kr.
A nyilvántartás petitor 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadhatók a ki-
adóhivatalon kívül egyedül **Hanscu-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
hivatalában Budapesten: Dorottya-utca
8. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szerkesztésével minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bérmertlen levelek csak ismert a-
zoktól fogadhatók el. — Kéziratok nem
adhatók vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Mer-**
tész József könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető közlemé-
nyek (előfizetési pénzek, hirdetések
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, ápril 15.

A bécsi „urakházá"-ban is belett fejezve az egyház jogviszonyairól szóló törvényjavaslat fölötti vita.

Ámbár az eredmény, a törvénynek nagy többséggel elfogadása, előre látva volt, még is természetesen, hogy ily fontos eseményt nem csak az osztrák, de a magyar sajtó is, a tárgy horderejéhez mért reflexiókkal kíséri.

Többek között a „Pesti Napló" alkalmat vett, a magyar állam szóvivőinek figyelmébe ajánlani azon elismerést, melylyel az osztrák magas clerus azon amerikai rendszerről nyilatkozott, melyet Deák Ferencz, általuk annyira megtámadott, programjában nálunk érvényesítendőnek mondott.

A „P. Napló" ezen megjegyzésére az „Ung. Lloyd" ma egy hosszabb cikkben felel, és kiemeli, miszerint az osztrák főpapok joggal nyilatkoztak kedvezőleg az amerikai rendszerről, mely állítólag ott is az ultramontan szellem tulkapásához vezetett, s melynek alkalmazásában t. laptársunk, honunkra nézve a legnagyobb veszélyt látja.

Ismert dolog, hogy sajtóunkban az „Ung. Lloyd" azon lap, mely leginkább lelkesedett és lándzsát tört Bismarck herceg egyházi politikája mellett, természetesen tehát, hogy kevés bizalommal lehet annak ellentéte: az amerikai rendszer irányában.

Alkalmunk volt már több ízben, kételyeinknek adni kifejezést a fölött, vajjon Bismarck hercegnek ritka tekintélye, tehetsége, vas akarata s majdnem korlátlan hatalma dacára sikerülend-e teljes győzelmet aratni az ultramontanok ellen kezdett harcban. Különbön koronázza bár siker az eljárást, mi rokonszenvet irányában nem érezhetünk, mert természeténél fogva erőszakon alapozik, és csak erőszak által működik, ennek pedig mi legalább nem szeretünk helyt engedni az ujkor állam tényezői között.

Azért nem is sikerült az „U. Lloyd"-nak minket eddigi meggyőződésünkben meg ingatni, mely oda irányul, hogy az amerikai rendszert nemcsak kár nélkül, de haszonnal alkalmazni lehet hazánkban.

Megmondtuk más alkalomkor már, s szükségesnek tartjuk minden félreértés kikerülése végett ismételn, hogy mi az említett rendszer behozatalát, némi előzetes kérdések megoldásától feltételezzük, melyek szerintünk, természetesen és elodázhatlan biztosítékait képezik az állam érdekeinek, az egyház irányában; ilyenek az egyházi vagyonnak kezelése a világiak által, és a hierarchia döntő, vagy is inkább kiváló befolyásának korlátozása.

Mi azt hisszük, hogy e nagy kérdés, melynek megoldására remegve gondol államférfiaink legnagyobb része, sokkal kevesebb bajjal fog járni, mint a mint azt vélük, mert megvagyunk győződve, hogy azon perczben, a midőn kormány és képviselőház komoly szándékot mutat a kérdés megoldására, a magyar clerus józansága és hazafisága könnyíteni s nem akadályoztatni fogja azon megoldást, melyet a kör igényeivel és az állam érdekeivel ellentétben álló makacs ellen-szegülés csak kedvezőtlené tehetné.

Hogy ezen fölfogásunkban nem csalódunk, ezt talán az osztrák magas clerus magaviselete is bizonyítja.

Megvédték az urakházában álláspontjukat a Romából vett s a nyilvánosságba hatott utasítás-hoz képest, de ha nem csalódunk azt hisszük, hogy az ejtett nyilatkozatokból inkább azt következtethetjük, hogy az osztrák püspöki kar habár duzzogva is, de engedelmességgel fog a törvénynek, mintsem, hogy az ellenszegülés és harc terére vinné a dolgot és követendit azon példát, melylyel német honi társai már is a közbékét és csendet komolyan veszélyeztetik.

Egyben azonban egyetértünk t. laptársunkkal, az „Ung. Lloyd"-dal, és ez azon igen szerény figyelmeztetés, melyet az állam és egyház közötti viszony rendezése tárgyában kiküldött bizottsághoz intéz, és melyben tulajdonképen csak kérdést intéz: vajjon a nevezett bizottság létezik-e vagy nem.

Mi bátorságot veszünk kissé erősebben szólalni föl e tárgyban, s ismételve tiltakozni az ellen, hogy nálunk bármi kérdés, legkevésbé pedig ily fontos, bizottsági tárgyalások útján elfojtassék, a mint ezt tenni, az előbbi kormány praxisa szerint, a képviselőház bizonyos körei nagyon is hajlandóknak mutatkoztak.

Ámbár tudjuk, hogy újra magunkra vonjuk a „Magyar Politika" haragját, mely a magyar nemzetet oly hátramaradottnak mondja, hogy azt talán még egy századig bottal és szentelt vízzel szeretné a szabadság élvezetére nevelni és képe-síteni, még is kimondjuk, hogy Magyarország nem odázhatja el többé az egyház és állam közötti viszony rendezését.

— A „Reform" a következő táviratot vette: Sz.-Fejérvár, ápril 14. Székes-Fejérvár városa mai napon tartott közgyűlésén Gyhyzy Kálmán pénzügyminiszter urnak egyhangú lelkesedéssel bizalmat szavazott.

— A „Pesti Napló"-ban olvassuk: **Utóhang a pozsonyi esküdtészek előtt lefolyt sajtópörhöz.** A következő sorokat vettük: A nyitrai megyei tisztviselők bizalmi férfiak által az alább olvasható fölhívást küldték meg a „Westungarischer Grenzboten" szerkesztőjének, ki azonban arra nézve, hogy a fölhívásnak mikor, mily alakban és minő uton akar megfelelni, — határozatlanul, sőt kitérőleg válaszolván, erkölcsi fogalmak szerint egyelőre nem marad egyéb hátra, mint az említett fölhívást nyilvánosan intézni hozzá, melynek szives közlésére a t. szerkesztőség ezennel fölkérjük.

A fölhívás szövege a következő: A „Westungarischer Grenzboten" szerkesztőjének, tekintetes Simonyi Iván urnak Pozsonyban.

Nyitrai megye tisztikarának alulirt tagjai önt nyilvánosan arra hívjuk föl, hogy 8 nap alatt okvetlenül nevezze meg sajtó útján névszerint a nyitrai megyei tisztikar azon tagjait, kikre alkalmazni kívánta sajtó lapjának eme kitételét: „a nyitrai megyei tisztikar a legerősebb, legmegvesztegethetőbb és legsemmirekellőbb egész Magyarországon." Sőt arra is fölhívjuk önt, hogy mindazon adatokat, melyekkel a nyitrai megyei tisztviselők ellenében sajtó állítása szerint rendelkezik, minden tartózkodás nélkül sajtó útján közhírré tegye.

Föltesszük önről, hogy komoly fölhívásunknak elegendet tenni maga részéről oly férfias kötelességnek fogja ismerni, mit önnek becsületérzés és jellem szigoruan parancsol. (Következzenek az aláírások.)

A tisztikar nevében: Kostyál Pál Nyitrai megye főjegyzője.

— A nagyváradi Deákpart e hó 12-dikén tartott gyűlésében elhatározta, hogy a Györfly Gyula lemondása folytán történt képviselő választásra jelöltet állít föl: — az illető személyiségében azonban még nem állapodott meg.

— Pozsonyból táviratilag tudósítják a „P. N."-t, hogy az ottani kereskedelmi kamra kérvényt határozott intézni a kereskedelmi miniszterhez, általános kamrai gyűlés összehívására ügyében, mely gyűlés a bankkérdést vitatná meg. Egyszermind elhatározta, hogy az összes kamarákat fölszólítja e kérvény támogatására.

— A „Pester Lloyd"-ot Besztercebányáról értesítik, hogy Zólyom megye közgyűlése egyhangulag elhatározta a kormányhoz föllíratot intézni, a rócezi, turóc-szt.-mártoni és zniói panszláv irányú gymnasiumok megszüntetése iránt.

— A delegatoról. Mint a „P. L."-ban olvassuk, hogy a bécsi urakházában tegnap tartották meg a legközelebbi delegatio tagjainak választását, a többség többnyire olyanokra adta szavazatát, akik már delegatusok voltak és kik mindkét lengyel (Czartoryszky hg és Potoczky gróf) és Trauttmansdorff gróf kivételével az alkotmányhú párthoz tartoznak. Ó fölsége valószínűleg szombaton jó Budapestre, hová másnap Andrássy gróf, Kuhn báró és Holzgethan báró követni fogják, kiknek kísérei: báró Hoffmann osztályfőnök, Orczy báró, Benedek tábornagy, Pökh altengernagy és Fröh lesznek. Kedden lesz Budán a királyi palotában a delegatusok szokásos fogadtatása és az elnökök beszédeire ó fölsége vá-

laszában különösen hangsúlyozni fogja a külügyi viszonyoknak a monarchiára nézve kedvező alakulást. A budget előterjesztésekhez magyaró emlékiratok ez idén is csatoltatni fognak, de kisebbek lesznek mint más években, mivel ép az idén a rendkívüli igényletek külön indokolást nem kívánnak. A öröskönyv előterjesztésében ez alkalommal is késedelmeskedni fognak, mivel a beljé fölveendő okmányok kiszemelésével, ugy látszik, még most nem készek. A külügyi költségvetés a tavalyihoz képest 112,400 forinttal leszállított, jóllehet több új consulatusnak föllállítása van kilátásba helyezve. Ezek közül kiemeli az idézett lap Berlad-ot (Oláhországban). E hely nagykereskedelmi forgalom központját képezi; benne 200-nál több osztrák-magyar család lakik, melyek consularis védelmet már ismételtel kérték.

— Az 1875-ki közös hadügyi költségvetés extraordinariumáról a „P. Lloyd" terjedelmes áttekintést közöl, melyből az egyes tételket átvesszük: 1) A hadsereg tábori felszerelésének kiegészítése, a készletek kiosztása az illető katonai közigazgatási járásokba és a hadi készletek kiegészítése. 1. czim. A még hiányos tábori felszerelési anyagok beszerzése 100,000 forint. 2. czim. Fegyverűgy összesen 2,420,000 frt. 3. czim. Egyenruha és hadikészülék 100,000 frt. 4. czim. Lovasági csapatok felszerelése 10,000 frt. 2) Egyéb szükségletek és beszerzések. 5. czim. Az 1875. évi nyomtatványok költségei 60,000 frt. 6. czim. A technikai és közigazgatási katonai bizottságok szükséglete 6134 frt. 7. czim. A méter-rendszer szerinti új mértékek és súlyok bevásárlására 122,000 frt. 8. czim. Lovásárlásra 26,643 frt. 9. czim. Fölszerelési és ruházati pótlékok fedezésére 15,350 frt. 3) Építkezési, elszállásolási szükségletek, gyakorló helyek. 10. czim. Várak, katonai hatóságok, csapatok és intézetek építéseire 377,000 frt. 11. czim. Műszaki és lögyakorlatokra szükséges terek megvásárlása és uszodákra 171,000 frt. 12. czim. Kárpótlások- és kártérítések 34,000 frt. 4) Átmeneti rendkívüli szükséglet. 13. czim. Építkezési kiadások első törlesztési részleteire 175,000 frt. 14. czim. Második törlesztési részletek 210,000 frt. 15. czim. Negyedik törlesztési részletek 20,000 frt. 16. czim. Ötödik törlesztési részletek 560,000 frt. 17. czim. A katonai földtan intézet 593,364 frt. 18. czim. A számontulak illétére 794,942 frt. 19. czim. Nehány helynek magasabb osztályba helyezésére 24,367 frt. — Az egész rendkívüli szükséglet 1875-re 6 millió frt.

Ferencz csatorna részvény-társulat.

Budapest, ápril 15.

A Ferencz-csatorna részvény-társulat, mely Türr István fáradhatlan törekvésének köszönhető létrejöttét és fönállását, ápril hó 29-dikén tartja ez idei rendes közgyűlést.

Mint értesülünk, a csatorna-építési és ezzel összekötésben levő lecsapolási és öntözési munkálatok szépen haladnak és kilátás van rá, hogy az egész mű már jövő évi május hóban befejeztetni fog.

Türr Istvánt rendkívüli elismerés illeti meg az e téren kifejtett működéséért és pedig annál inkább, mivel hazánkban csatornák tekintetében, a kultur államok mögött állunk, holott elismert dolog, hogy miként a vasutak és folyók, hasonlóképen a csatornák, kivált ha vízlecsapolási és földöntözési célokra is szolgálnak, a mezőgazdasági érdekek előmozdítására, a forgalom élénkítésére, a lakosság gyakori érintkezésére és a műveltség, valamint az anyagi jólét emelésére kitünően hatnak.

Türr Istvánt terveinél nem pusztán a csatorna létesítési szándék vezérelte, hanem, mondhatjuk: igaz hazaszeretet, mert hazánk egyik igen szép és dúsantermő vidékét, az ő szülőföldjét igazán emelni célozta s ez okból terveinél minél több előnyt tartott szem előtt s nemcsak vizutat akart létrehozni, hanem egy oly művet, mely szabályozza a Baja és Ujvidék közti kis vizeket, lecsapolja az eső csapadékokból származó vizeket és forrással szolgáljon a földöntözésre.

Ennyi hasznos előnynek összekötése nehéz kiviteli munkát tételezett föl. Voltak sokan, ki a kereszttulvitel nehéyleit fontolóra vévén, kétkedni kezdtek a műnek létrejvetelében.

Azonban Türr István, ki Olaszországban szerzett tanulmányait és tapasztalatait a legkittünőbb vízművekből merithette, a kivihetőség és hasznosságának jól átértett tudatában fogott munkájához és az e célra alakult részvénytársulat élén megmutatta, hogy komoly elhatározás és állandón szilárd akarat a legnagyobb nehézségeket is le tudja küzdeni.

A munkának ma már $\frac{4}{5}$ része készen van és a Baja és Ujvidék közti terület csatornával ellátva, tulságos esőzések vagy aszály esetében a gazdaságoknak nem sokára kitünő szolgálatakat tehet.

Most a nevezett vidék magánbirtokosságának igen szép alkalom nyílik területeinek esetéről-esetre szükséges

Thurcsányi János

leesapolására, illetőleg öntözésére, és, mint halljuk, a résztvevőket is oly élénk, hogy kisebb földbirtokosok egyesültek a csatorna áldásos szolgálatait földjeik számára közös költségen igénybe venni.

A Ferencz-csatorna-részvénytársulat működése állandó lesz. Hajói Budapestról, a Ferencz-József-rakpart-ról már járnak.

Mi részünkről kétszeres örömmel üdvözljük az eddigi eredményt és tekintetbe véve azt, hogy hazánk pár excellence földművelő állam, követésre ajánljuk az e téren buzgólkodást, mert, mint fentebb érintettük, csatornánk és egyéb vízutaink, melyeken a szállítás felettébb olcsó, mint más közlekedési eszközökön, még igen kis számban vannak, s nem állnak arányban nagy sikerteleinkkel és földöntözési művekben még szegényebbek vagyunk, holott ép az alagsóvezetés és öntözéssel tudnók az oly gyakran száraz időjárásunkból származó csapásokat kiparizolni, aszályos éveinket gazdaközönségünkre nézve következményeikben ártalmatlanná tenni.

Üdvözljük Túr Istvánnak hazafias buzgólkodását anyagi érdekeink terén és szerencsét kívánunk befejezéséhez; közel művének elkészítéséhez.

A Ferencz-csatorna-részvénytársulatnak közgyűléséről majd annak idejében jelentést fogunk tenni, igyérve egyúttal, hogy a rendelkezésünkre bocsátandó adatokból a legérdekesebbeket lapunkban közzétenni el nem mulasztandjuk.

Országgyűlés.

A főrendiház ülése április 15-én.

A kormány részéről jelen vannak: Bittó István, Wenckheim Béla b., Andrácz Lajos, a pénzügyminiszterium képviselője.

A múlt ülés jegyzőkönyve fölolvastatván, észrevétel nélkül hitelesítették.

Beöthy Algernon, a képviselőház jegyzője bemutatja a képviselőház márczius 27-én tartott ülésének jegyzőkönyvi kivonatát, mely a delegációba a képviselőház részéről megválasztott tagok névsorát tartalmazza.

Elnök: bejelenti, hogy a belügyminiszter gr. Teleky Sámuel részére a kir. meghívót megküldötte.

Vay Tihamér gr., Abaujmegye főispánja kir. meghívólevelet kér. E tekintetben az igazoló bizottság fog véleményt előterjeszteni.

Elnök: Következnek már most a napirend szerint a földadó szabályozásáról szóló törvényjavaslat iránti végleges szavazás; mielőtt azonban ez megejtetné, köteleselem egy előterjesztést tenni, mely a mélt. főrendek tegnapi tartott értekezlete megbízásán alapul. Ez értekezlet körében t. i. azon közóhaj nyilvánult, hogy mielőtt a szavazás eszközöskébe vétetné, épen a correctebb és természetesebb szavazás érdekében a törvényjavaslat még egyszer a hármass állandó bizottsághoz tétetné át a végett, hogy az erdő-jövedelmének becslése tekintetében szabványokat vizsgálat alá vehesse; miután több oldalról azon aggály merült föl, mikép az árszabások nincsenek arányban a többi termelési ágak árszabásával, és így az erdőszetnek nemzetgazdaságilag oly fontos érdekei, meglehet hogy veszélyeztetve lennének.

Miután ez ohaj teljesítése ellen a házszabályok határozott korlátot nem vonnak, azt pedig méltányossági tekintetek igenis javasolják, a mélt. főrendektől függ általános és egyetemes hozzájárulásuk által ezen ohajt érvényre juttatni. (Általános helyeslés.)

Ha tehát a mélt. főrendek közül senki nincs, kinek e részben észrevétele vagy nehézsége lenne, (Elfogadjuk!) azon esetben a ház határozataként kimondhatom, hogy a földadó szabályozásáról szóló törvényjavaslat a hármass állandó bizottsághoz tétetik át azon fölhívással, hogy az erdőbecslésre vonatkozó szabványokat, különös tekintettel az árszabás megállapítására, újból vizsgálat alá venni és tanácskozása eredményét a házzal mielőbb közölni sziveskedjék. (Helyeslés.)

Egyúttal, miután a tárgy olyannyira kimerítőleg és minden oldalról meg lett vitatva, úgy hiszem, hogy a ház nézetének adok kifejezést, midőn egyúttal határozatilag kimondom, hogy a hármass állandó bizottság véleményes jelentése a ház szabályokban előírt formások mellőzésével, mielőtt be fog adni, azonnal érdemleges tárgyalás alá vétetik. (Helyeslés.) Fölkérem tehát a hármass bizottság tagjait, hogy az ülés befejezése után az értekezési terembe egybegyűljen és miután a pénzügyminiszter ur távol van, André Alajos osztálytanácsos ur hozzájárulásával a kérdéses szabványokat vizsgálat alá venni méltóztassanak. (Helyeslés.)

Van még egy előterjesztésem, mely a közönségi országos bizottságra vonatkozik. Ennek t. i. két rendes tagja: Zichy Bódogh gr. és Vay Lajos b. egészségi tekintetből e missió alól magukat fölmenteni kérik. A háztól függ, vajjon ezen tagokra vonatkozó új választást, vagy pedig póttagokkal való helyettesítetéseket kívánják-e elrendelni? (Póttagokat!)

Ha a mélt. főrendek a póttagok által való helyettesítést kívánják, erről a delegatio majdnem elnöksége értesítenni fog, a póttagok pedig általam szokás szerint be fognak hivattani.

Egyéb tárgy nem levén, az ülés föloszlalom. Mielőtt a bizottság jelentését beadja, az elnökség azonnal intézkedni fog az ülés megtartása iránt. Ezzel az ülés eloszlott.

A IX-es albizottság jelentése a 21-es bizottsághoz.

(Folytatás.)

Ezen kívül az albizottság a következő új jövedelmi forrásokat hozza javaslatba.

A gőzhajózási és vasúti személyjegyekre a jelenleg szedett közel 1 $\frac{1}{2}$ százalékbélyegilleték helyett az uti bérek 10 százalékaának megfelelő illetéket indítványoz az albizottság.

Ezen adó aránylag könnyen elviselhető teher, a kezelése egyszerű és könnyű, és oda nehezedik ezen adó-

zási teher, amely téren annyit áldozott az ország. A számítások szerint, melyeket az albizottság arra nézve tett, mennyi jövedelem jöhetne be ezen adóból? az albizottsággal közölt kimutatások azt bizonyítják, hogy 1873-ban 30 millió forint jött be a személyforgalomból a vasutakon.

Ha az 1873-ik évi, a bécsi kiállítás miatt, nem tekinthető is normalisnak, még is tekintve, hogy a személyforgalom évről-évre emelkedik, és hogy a gőzhajózási vállalatokra is kiterjesztetik ezen adó, s hogy az 1873. év folytán megnyitott vasutak személyfogalma is emeli a bevételt a jelenleg befolyó 369,000 frt leltése után is 1875-re 2.800,000 frt, 1876-ra 3.000,000 forint, 1877-re 3.200,000 forintot alaposan vél előirányozhatónak a jelenlegi agió mellett.

Egy további adót hoz az albizottság a vadászatra és vadászati löfegyverekre javaslatba. Ezen adók alkalmazásának részletei külön törvény és intézkedések által szabályozandók.

Ebből remélhető lesz évkint és így már 1875-re is leglább 500,000 frt.

Megadoztatás alá vonná az albizottság a photographiákat akár bélyeg útján, akár más uton. Ennek eredményét 200,000 frt teszi.

Ezen fényütési adókon fölül megfontolandó lenne, hogy más országokban alkalmazásban levő fényütési adók mint hintóakra, fényütési lovakra, házi, főleg férfi cseledekre vetett adók mennyiben és mily mérvben lennének nálunk is behozandók, tekintettel egy fölül az azokból a mi viszonyaink között várható tiszta jövedelemre és arra, hogy ezen adók kivételénél lehető legegyszerű és az adózó közönségre nézve kiméletes eljárás mellett történjék.

A miniszteriumot ezen kívül fölhivandónak tartja az albizottság, hogy tegye tanulmányozás tárgyává a gyufa-adó behozatalának kérdését, bocsátkozzék a másik miniszteriummal erre nézve tárgyalásokba, és ha a gyufa-adó behozatala célszerűnek és előnyösnek bizonyul terjeszsen annak idején új javaslatot elő, hogy a behozandó adó ezen, a kivételre nézve nevezetes kereskedelmi és iparezzik versenyképességét ne érintse.

A főntebb érintett fényütési adóknak pénzügyi eredményét azonban az azokra vonatkozó részletes intézkedések előtt meg kell nézni és így azokból fedezetet az albizottság a mérlegbe ezuttal föl nem vett.

Ezen intézkedések és rendszabályokon kívül, melyeket az albizottság úgy az államháztartás kiadásai, mint földzeti részére pénzügyi szempontokból tett oly észlelő, hogy azok által államháztartásunk vég mérlegét javítsa és az egyensúly helyreállítását lehetőleg megközelítse: vannak számos törvényhozási és közigazgatási intézkedések, melyek az albizottság által érintett kérdéseken és a tett javaslatokon kívül részint közvetlenül, de leginkább közvetve nagy befolyást gyakorolnak az államháztartásra és így az egyensúly helyreállítására.

Az államéletben alig van kérdés, mely közvetve és végeredményben az államháztartásra visszahatással ne lenne.

Összes közigazgatási szervezetünk, a közigazgatás minden ágazatában eszközözendő minden reform, mely a közigazgatást jobba és rendezettebbé, az igazságszolgáltatást gyorsabbá és olcsóbbá teszi, minden intézkedés, mely közállapotainkat érinti és szilárdítani és javítani képes, minden kérdés, mely közmívelődési érdekeinket érdekli és közigazdasági életünket fejleszti nagy horderővel bír az államháztartás állapotára nézve is. S a mi mindezeknél talán még e tekintetben is fontosabb, hatást gyakorol és a mi nélkül államháztartás egyensúlyának helyreállítása és helyreállított egyensúly tartás biztosítása nem képzelhető az egy oly közigazdasági politika, mely minden irányban helyes és életképes alapokra helyezkedve és megvalósítható célokat tűzve ki, föladatának tekintti a köztalányosodás emelését; az anyagi érdekek ápolását és az adóképeség erősítését.

De mindezen kérdéseket elősorolni és kifejteni nem tartotta föladatában állónak az albizottság, mert hatásköréhez tartozónak a legközönsébbi teendők meghatározását és az államháztartás rendezésére legsürgősebb kérdésekre nézve teendő javaslatok előterjesztését tekintette, mert első sorban csakugyan ezeknek elintézése szükséges, hogy a pénzügyi helyzet bajain segítve legyen és az egyensúly helyre állítása lehetővé váljék.

Azon kérdések közül azonban, melyek az ország köztalányosodására és adóképeségére szóval az ország egész köztalányosodási életére való nagy befolyásuknál fogva és így közvetve az államháztartásra s a legnagyobb hatást gyakorolják, van egy kérdés, melyet az albizottság mégis fölment, miután az a többi között a legfontosabb szerepet játsza:

Ezen kérdés a hitelviszonyoknak rendezése általában is a bankkérdésnek helyes alapokon az ország érdekében megfelelő megoldása.

A hitelintézménynek célszerű és életre való kifejtése a közdasági erőnek és így az adóképeség fokozásának egyik leghatalmasabb eszköze.

Az albizottság meg van győződve, hogy az önálló magyar bankpoliticianak életre való kifejtése a valuta helyre állításával kapcsolatosan eszközölhető addig is azonban szükséges, hogy mielőbb oly intézkedések tészenek, melyek a bankkérdésnek az ország érdekeinek megfelelő megoldását biztosítják.

A főntebbiekben előadott javaslatok végeredménye az, hogy az albizottság által javaslatba hozott megtakarítások kiteszenek:

A rendes kiadásoknál: 1875-re 6.851,146; 1876-ra 7.966,274; 1877-re 9.181,508. A rendkívüli kiadásoknál: 1875-re 4.812,800; 1876-ra 3.989,800; 1877-re 2.406,800. Összesen: 1875-re 11.663,946; 1876-ra 11.955,074 1877-re 11.588,908.

A bevételek a jövedelmek fokozása, illetőleg új jövedelmi források nyitása által emelkednek, — a megvények átengedő százalékoknál eszközölt 245,994 frt megtakarítással egybegyűlt összesen: 13.390,966—15.216,144—16.998,773.

Összesen tehát javulna a mérleg az albizottság javaslatai alapján: 25.064,912—23.172,218—28.587,081.

Ezen eredményekhez járulnak még azon megtakarítások, a melyek a köztalányos kiadásoknál 1875-re és a közelebbi évekre a törvény által kijelölt uton a folyó évre megállapított összeghez képest eszközölhetők lesznek.

Mindezen eredmények azonban csak azon esetben érhetők el, és csak úgy lesznek 1875-re biztosíthatók, ha az állami jövedelmeknek pontosabb befolyása biztosíttatik és úgy törvényhozási uton, mint a közigazgatás körében mindazon rendszabályok és intézkedések létesíttetnek, a melyeket az albizottság, mint a javaslatba hozott megtakarításoknak a jövedelmek fokozásának előfeltételeit e jelentésben egyenként megjelölt.

Ezen intézkedések nagyfontosságúak és a megoldandó kérdések egész sorozatát foglalják magukban. Kétségtelen, hogy azok részletes elintézése és életbeléptetése nehézségek nélkül nemeszközölhető. Sok előmunkát és nagyfontosságú javaslatok kidolgozása válik szükségessé, nagyfontosságú részletes intézkedések teendők, hogy a tervezett reformok életbe léptethetők legyenek.

Ezen kívül az államkincstár iránti köteleességek szigorubb és pontosabb teljesítése és így áldozatkétség az ország e nehéz viszonyai köztalányos helyzet megjavításának első feltételét.

(Folyt. követ.)

Külföld.

Budapest, április 15.

A „Norddeutsche Allg. Zeitung“ közli Bismarck hercegnek leveleit, melyeket a zsinat-ügyben Arnim gróffhoz intézett. E levelek, száma három, 1869. május 6-ról, 1870. január 5-ről és 1870. márczius 13-ról vannak keltezve. A harmadik a legérdekesebb, miert csak ezt közöljük kivonatosan: A bevezetésben tudatja, a herceg Arnim gróffal, hogy a porosz király élénk rokonszenvvel fogadta azon okmányt, melyben a német-osztrák püspököknek megjelölték és módosították az előző indítványait az ügyrendre nézve kifejezték. Az okmányban használt hang ép oly méltóságos, mint szilárd; és én is úgy veszem észre, hogy a püspökök óvásukban, mely dogmatikus eldöntésekben a többségi elvnek alkalmazása ellen van irányozva, eltaláltak azon pontot, melyre a kath. egyházon belüli harcnak legfőbb irányulni kell. Ezen okmány titokban tartásáról gondoskodtam. Most már mindenestre attól függ, meddig és mennyire terjed a püspökök bátorsága meggyőződésükért helyt állni és cselekedeteikért a természetes következményeket viselni. E kérdés, tekintettel a zsinatra vonatkozó elhatározásait sarkpontját képezi. „Mi, t. i. az észak-német szövetség, nem vagyunk hivatva harezot indítani a zsinat és a curia ellen, míg a kérdések formailag az egyházi ügykörön belül tétetnek vita tárgyává.“ „A curia szemében, úgy mint eddig, ezentul is tulnyomólag protestáns hatalom maradtunk. A püspököket illeti a köteleesség saját állásukat, egyházi érdekeiket és megyebeliéket érdeket védeni. A kormányok a gondoskodást mindezekre, magukra nem vállalhatják. A kormányok csak annyiban nyújthatnak biztosságot, a mennyiben az episcopatus saját és meggyőzőnek jogait védeni akarja. A kormányok épen csak odáig mehetnek, a meddig maguk a püspökök.“ „Reánk nézve Németország kath. egyháza püspöki karában van képviselve s készek vagyunk ezt, a mikor és a mennyiben kívánja, oltalom alá venni.“ „A cselekvést egyházi ügyekben egyedül az episcopatusra kell bízni.“ — Bismarck nem osztja Arnim gróffnak aggodalmait a zsinatnak rossz utóhatására nézve, de kijelenti, hogy a veszélyek elég nagyok arra, hogy komoly fontolóra vehessék, miszerint megelőzhető-e még. „De önállóan eljárni nem tartom hivatásunknak, és ha a katolikus kormányok nem akarnak eljárni, úgy nem marad egyéb hátra, mint a német püspöki kar szellemében megbízni és abban megerősíteni, biztosítván azzal, hogy a meddig és a mennyire maga akarja, ránk számíthat.“

Különfélék.

Budapest, április 15.

— **Bírósági kinevezések.** Ö fölsége bíróné a makói törvényszékhez: Cserenyés Kálmán ottani járásbírói aljárásbíró, s a bajai törvényszékhez: dr. Havlák János malaczkai aljárásbíró; alügyész pedig a szilágy-somlyói tszékhez: Verbély Ignác zilahi járásbírói aljárásbíró nevezte ki.

— **Kossuth Lajos** f. hó 27-dikén nem hetvenedik, hanem hetvenkettedik születésnapját üli meg. Kossuth Lajos ugyanis 1802-ben született. Mikor 1835-ben írja a „Föv. Lap.“ — Toldy Ferenczet akadémiai titkárnak választák meg, ennek örömét megülni kirándultak a zugluti „Csillag“-hoz hatan, mind oly férfiak, kiknek nevét a legmélyebb tisztelet hangján szoktuk kiejteni. Lakoma közben szóba jött, hogy ki mikor született, s kiderült, hogy a jelen voltak századunk első hat esztendejében születtek, még pedig Vörösmarty 1800-ban, gr. Károlyi György 1801-ben, Kossuth Lajos 1802-ben, Deák Ferencz 1803-ban október 17-én, Bajza József 1804-ben, Toldy Ferencz pedig köztük a legifjabb 1804-ben.

— **A Margit-szigetnek** az idén igen érdekes vendégei lesznek, József főherceg ugyanis a egész családjával a Margit-szigetre költözött, hol Klotild főhercegnő asszony megkezdi a gyógyviz használatát. A szigeten jelenleg ugyan még a főhercegi család, és dr. Verzőn kívül senki sem lakik, de a tavasz és nyár folytában számos külföldi, előkelő vendég fog oda érkezni.

— **Az uri-rend** nyomorából szomorú képet közöl valaki a „Föv. Lapok“-kal. „Az csak a súlyos nyomor — írja tudósítója, — a mit rejtgetni szoktak. E napokban az iskola-utczában egy házkapu kővén ülni láttam egy jól öltözött egyént, ki igen gyöngének látszott. Megkérdezém baját. Azt mondá: nem tud haza menni, oly gyöngé. Kocsit hoztak s haza vittem külvárosi szállására. Csinos butorzatú, tiszta szoba volt, melyben még a jól ápolat virágok sem hiányoztak. A mint beléptünk, ő a

dívánra rogyott. Orvosért akartam szaladni, de ő megfogta kezemet. Sok időbe került míg ki tudtam venni belőle, hogy munkája nincs s már hat napja nem evett meleg ételt.

— „Ungarische Lyriker.“ Steinacker Gusztáv, butolstedti ev. lelkész, ki igen kitünően fordítja költőinket, e czim alatt: „Ungarische Lyriker von Alexander Kisfaludy bis auf die neue Zeit“ egy munkára hirdet előfizetést. A tiszta ívvelem fele az 1873-ban a kolerában elhalt magyar polgárok özvegyei s árvái javára fordították. Az előfizetési fölhívásból kiemeljük a következőket: Szerző e legújabb műve, mely évek hosszu munkájának legértetebb gyümölcését képezi, Toldy magyar irodalomtörténetének s illetőleg ezen irodalomtörténet általa eszközölt fordításának kiegészítő részét képezi. Ez az első s eddig e nemből egyetlen gyűjtemény, mely a német közönségnek a magyar lyrai költészet legújabb termékeit lehetőleg teljesen és hiven mutatja be. Szerzőnek ezen műve kiadásánál Toldy s Greguss és Szász Károly szolgáltak adatokkal és tanácsal. — A mű függelékét Steinacker néhány magyar zamatú és tárgyú eredeti német költeménye képezi. Az előfizetési összeg 2 forint 50 kr, mely a szerzőhöz (Buttelstedt, Weimar mellett) küldendő.

— A népszínházi nagy bizottság vasárnap déli 11 órak. ülést tart a Hungária-szállodában. Nagyon kívánatos, hogy a bizottság tagjai mentil számosabban jelenjenek meg ez ülésen, melyen a végrehajtó bizottság jelentést teend az ügyállásáról. Az építési munkái tudvalevőleg megindultak. A végrehajtó bizottság három fontos szerződést kötött: egyet a várossal s a közmunkák tanácsával, egyet az építómesterrel s egyet az építő vállalkozóval. E szerződések be foglaltatni s a bizottságon áll az építés további folytatása s befejezése körül esetleg új intézkedéseket tenni.

— Egy jó barátunk. A míg mi itthon kétségbeestünk az ország sorsa fölött, szidjuk a főváros rendezetlen állapotát és szemétdombjait, addig akadnak külföldön jó barátaink, kik ugyancsak rózsaszinben látják ügyeinket, fővárosunkról úgy beszélnek, minőnek mi azt álunkban látjuk, sőt oly dolgokról is, mint létezőről szólnak, melyekről mi még nem is álmodunk t. i. a Dunán hadihajókról, stb. Egy ily jó barátja hazánknak és különösen fővárosunknak Bailleux de Marisy ur, ki a „Revue des deux Mondes“ legközelebbi számában hosszú cikket ír Magyarország vasuti viszonyairól, s különösen Budapestről. E cikkben a többi közt ezeket olvassuk: „A Duna balpartját széles és nagyszerű rakpart szegélyezi; a Duna hajzáin hadihajók ringatóznak, köztük hatalmas páncélos hajók. Széles, egymást derékszög alatt metsző utcák terülnek el messzeségben. Minden új, modern e parton; míg Budán régi, ódon minden s majd provinciális jelleggel bír. Pest népessége jelenleg 600,000 lelket meghalad. A magyar hazafiság, kielégítve az ország politikai átalakulása által kifejezteni igyekezett az ország gazdagságát s erre legelső eszközként tartozta egy vasuti rendszernek létesítését, mely utoljára Ausztria vasuti fejlődését.“ — Képzeld, hogy az „A. A. Ztg.“ legközelebb már neki megy a „Revue“ cikk irójának, s a derék francia író e kis jóakarátát sem hagyja rajtnak száradni.

Rövid hírek. Az orosz czár Banhans osztrák kereskedelmi miniszternek, és Schwarz bárónak, a bécsi kiállítás volt igazgatójának az Annarend nagykeresztjét, Németh Imre osztálytanácsosnak pedig a másod-osztályú Annarendet adományozta. — Rendőrségi kinevezések. A belügyminiszter, a főkapitány előterjesztése folytán, Engelbach Károly eddigi tollnokot alkapitányává, Bán Endrét, Bánhidit Farkast, Szláv Lászlót, Urs Nándort, Kratoceowill Károlyt tollnokokká, Nagy István, Szász Józsefet és Karácson Sándort pedig irodatiszterekké nevezte ki. — A budapesti fővárosi takarékpénztár ma 1000 forint adományozott a városi szegények számára. — A fővárosi költségvetését a tanács, miután már végig tárgyalta és kevés módosítással elfogadta, legközelebb kinyomtatja és megtekintés végett 15 napon át a gazd. bizottság termében közszemlélre teszi ki. — Az ujonczozás a fővárosban befejeztetesi ki. — Az ujonczozás a fővárosban befejeztetesi ki és pedig a sorozó bizottság katonai tagjaival való teljes egyetértésben. Gerlóczy alpolgármester ez alkalomból a Frohner-féle szállodában lakomát rendezett, melyen a sorozó bizottság tagjai és a főváros honoratiorai vettek részt. — A cultusminiszter megkereste a várost, hogy a volt Luczenbacher-féle telket engedje át a kormánynak, mely a közalapítványai erdőkből vágott fa számára ott raktárakat állítana, sőt gőzfűtőket is. A miniszter azt hiszi, hogy ez intézkedés a faárakat a közönség érdekében tetemesen lenyomná. — A pesti sakkkör folyó hó 12-én tünnepelte meg főállásának tizedik évfordulóját. A magyar sakkjátékosok a negyvenes években nagy diadalt vívtak ki, midőn a párisi sakkört levelezési játszmában legyőzték. Azok közül, kik e diadalt kivívták, Erkel Ferencz, a nagyhirű zeneszerző, egyike volt a legjelesbeknek. A kör megalakulásának tizedik évfordulóját alkalmából a magyar sakkokozók e jeles nesterának tiszteletére a kör lakomát rendezett, melyen Erkelnek kitünően sikerült arezképe is lelepleztetett. A lelkes fölköszöntők hosszu sora élénk bizonyoságot tesz arról, hogy az agg zeneszerző minő tiszteletnek örvend a kör tagjai közt. — A főpostahivatalnál 12-én reggel egész vakmerően beállt egy fickó azon kérdéssel, hogy a Singer-cég számára nem érkezett-e küldemény. A levélhordó mitem gyanitva, átadott neki két, esetleg csakugyan ittlévő 114 firt értékű küldeményt. De csakhamar kiderült, hogy a Singer-cég e csomagokról mitem tudott, és hogy a levélhordó egy csaló áldozata lett.

— Egy kényelmes lakás két tiszta utcai szobából, szabad szép kilátással, konyha, éléskamra, pinczéval stb., május hótól kezdve bérbe vehető évi 250 forintért. A lakás fekvése egészséges (Buda, I. kerület, Krisztinaváros, sz.-János-utca 27. sz.) s különösen oly bérlőknek igen czélszerű, kiknek időviszonyai távolabbi nyári lakást nem engednek, miután az Pestről gyalog 20 perc alatt, a budai csavargózás-állomástól pedig 10 perc alatt

könnyen elérhető. — Ugyanitt nagyobb lakás is bérbe adandó.

Nemzeti színház. Csütörtök, ápril 16. „Hamlet“. Opera 4 fölvonásban.

A közönség köréből. *)

Van hazánkban egy — jég, tűz és életbiztosítási szakosztályokkal fűnálló biztosító társaság, mely különben az életbiztosítási föltételeiben a biztosító feleknek javára — az évi tiszta nyereségnek felét vegyis 50 százalékat kötelez. Hogy mily pontosan felel meg ebből kötelezett ajánlatának — álljon az élő példa. Én 1862 évi márczius 16-án biztosítottam négy leányom javára fejenként 600 forintot, — a befizetést hét évig pontosan teljesítettem; apai érdekem kívánta, hogy hét év után kérdést tegyek az igazgatóságnál az addig befizetett tőkémre esett nyereség iránt. — Miután ismételt fölkérésem siker nélkül maradt, — kötvényeim leszállítását kértem; — kérelmemnek hely adatott, — s a hét év alatt befizetett összeg leszállított állapotban — mert hét évig a társaság vitte az ugynevezett risicot — kedvezményezetim javára most már mint egyszerre befizetett tőke ujonnan 1869 márczius 24-én kiállított kötvénnyel — de a régi záradékkal — t. i. „ha a lejáratkor még a kedvezményezett életben lesz, fog a tőke kifizettetni a nyereséggel együtt“ — biztosított. Ezen záradék világosan mutatja, hogy az újabb kötvény után a társaság risicója reám hártult; — ennek dacára ez év márczius 24-én lejárt egyik kötvényben kikötött 335 firt tőkém után a társaság igazgatósága által öt évi nyeresém fejében 16 firt 85 kr mond tizenhat forint 85 kr utalványoztatott. Megjegyzem még, hogy a társaság ez idei részvényenkénti osztaléka 133 firtban állapított meg. A társaságot nyilván megnevezni nem akarom, azonban — minden érdeklő félnek szívesen szolgálok nevével, — mennyiben hozzám G. F. czim alatt Bassahidra bár levelezési lap után is, e tekintetben kérdést intézni sziveskednek. G. F.

Törvénytészi csarnok.

Budapest, ápril 15.

(A pancsovai igazgatók folytán kezdett perek elseje.) Boljanacz Lázár felségárulási pere ma délelőtt tárgyalatott le a pesti k. büntető törvényszék előtt. A tényálladék ez: Midőn a pancsovai választás előtt Babes Vince Neudorf helységbe jött, hogy az ottani románokat a nemzeti párthoz térítse, csoportosulás történt, melynek alkalmával Boljanacz Lázár nagy néptömeg előtt azt mondta: „Nem kell nekünk magyar király, nem akarunk a magyarok alatt lenni.“ A törvényszék (elnök Sárkány, előadó Mirth, szavazó bíró Lihán), vádlottat a felségárulás vádjának terhe alul fölmentette, hanem büntöské nyilvánította a közszendháborítás vétkében és ezért három évi súlyos börtönrre ítélte.

Táviratok.

Bécs, ápril 15. A berlini Hirsch féle correspondenz-bureau bécsi tudósítója, Igstädter, a Hass Fülöp, Sigl és Thonet testvérek bécsi czégek bukásáról táviratozott áll-hírek miatt az eskütélek által egyhangulag vétkesnek mondatott és három havi fogságra íteltetett.

Bécs, ápril 15. Az 1864-ki sorsjegyek mai kisorolásán kihuzattak: 1963 sor 5. sz. 220,000 r. nyi főnyeresémmel 1963 sor 36 sz. nyer. 15,000 firt, 2549 sor 33 sz. nyer. 10,000 firt. Ezeket kivül kihuzattak még a 166, 322, 748, 1520-1684, 3392 számú sorok.

Prága, ápril 14. A szász király által a „Politik“ ellen indított perben az eskütélek az alanyi tényálladék kérdésére 7 szavattal 5 ellen nemmel, a tárgyi tényálladék kérdésére egyhangulag igennel feleltek. Ennek folytán Penecke szerkesztő a kötelezőségi gondviselés elhanyagolása miatt 100 forint bírságra és a költségek megtérítésre íteltetett.

Berlin, ápril 14. A birodalmi gyűlés folytatja a katonai törvényjavaslat tárgyalását. Voigts-Retz szövetségi biztos azon módosítványt ellen nyilatkozik, mely szerint a jelenléti szám évenként megállapítandó lenne, kijelenti, hogy Németországnak erős hadseregre van szüksége, ha erős politikát akar üzni, és rettegett hadseregre, hogy föntarthassa a békét. Belbrück kiemeli, hogy a francia hadi költségek hadi czélokra és nem tőkék gyűjtésére vannak megszavazva. Camphausen miniszter a legfontosabb pénzügyi politikának jelenti ki, ha a béke azáltal biztosítottatik, hogy a helyzet megengedi a békét parancsolni. Moltke kifejté ismert álláspontját; a revanche-kiáltással szemben a kard markolatján kell tartani a kezét. Szavazáskor az összes indítványok elvetettek, és az első szakasz Benningsen közvetítő javaslata értelmében 224 szavattal 146 ellen elfogadtatott.

Paris, ápril 14. A corsicai megyegyűlésen a bonapartista megyei tanácsosok nem jelentek meg. Minthogy 60 tag közül csak 19 volt jelen, az ülés elnapoltatott.

Paris, ápril 14. A spanyol territorialbank igazgatója és több igazgató tanácsos elfogattott és könyveik lefoglaltattak.

Bayonne, ápril 14. A spanyol kormány és a carlisták között az alkudozások megszakítottán az ellenségeskedések azonnal újra megkezdettek.

Közgazdaság.

Budapest, ápril 15.

A mértékhiitelesítő hivatalok berendezése s a méterrendszer tanulmányozása végett a magyar kereskedelmi miniszterium által Bécs, Prága, Drezda s Berlinbe kiküldött bizottság már visszatért, s mihelyt az országgyűlés két háza által a méterrendszert illetőleg elfogadott törvényjavaslat szentesített fog, ki fog nevez-

tetni a behozatali bizottság, melynek számára már ké szek az utasítások.

A magyar általános közszémbánya részvénytársaság mult vasárnapra egybehívott liquidationalis közgyűlése a megjelent részvényesek csekély száma miatt nem volt megtartható.

Az első dunagőzhajózási társaság mai napon Bécsben tartott közgyűlése helyben hagyta a volt magyar gőzhajózási társasággal márczius 19-dikén kötött adásvévesi szerződést, mely szerint a vételár 4.405,100 firt, nem számítva ide a magyar társaság részvényeseinek tett engedményt, azaz a fölüosztalék egy tized részének élvezetét.

A „Consuli jelentések“ XII. XIII. füzetét küldetett be hozzánk. Danzig, Hamburg, Kiel, Rodostó, Jassy Janina, Adrianopol, Joulomból tartalmaz a többek közt jelentéseket 1872. évről.

Fehér Miklós angol, francia és amerikai gépgyárosok vezérigényőke, a kinek irodája, raktára és műhelye Pesten, a köztelken van, az ország nyugoti és nyugot-északi vidékein lakó birtokosok és gazdák kényelme tekintetéből Bécsben is, Landstrasse, Löwengasse 24. sz. alatt nyitott irodát és raktárt, s így a megrendelések onnan is pontosan teljesítettek, mi által a szállítási díjak mérsékelteknek, valamint a megrendelők azon vidékekre onnan közelebből kapják meg a gépeket. Mindenesetre czélszerű intézkedés a jó gépek könnyebb terjedése és beszerzése végett, miért is ajánljuk a birtokosok és gazdák figyelmébe. Arjegyzéket kívánatra bermentve szívesen küld. Egyszersmind megemlítjük, hogy nevezett ügynök szerdán délután a számalítási szabadalmazott gép próbáját a köztelken fogja bemutatni, mely alkalomra az összes érdeklő közönséget meghívja.

D-Imagyarországi hitelbank. Niamecsny Mihály temesvári lakos és ügyvéd saját maga és érdektársai nevében „Temesvárt egy délmagyarországi hitelbankot akar alapítani, s erre nézve az alapszabályokat már be is nyújtá megerősítés végett. Ugyan jókor jutott észbe.

Az „Atlas“ viszonbiztosító bank közgyűléséről Bécsből távirják lapunknak, hogy a befizetett tőke 600 ezer frtra, 10⁰ firtos részvényekben határozottatott el; az alapítási s leltári számadások töröltettek, s a fölüosztalék tiz firtban állapított meg.

Az eső az alföldön nem volt általános, míg Dunán tul igen meg vannak elgedve, Somogy megyében a vetések igen jól állanak.

A szatmári takarékpénztáregyesület a lefolyt üzlet évet 2038 forinttal kedvezőbb eredménnyel zárta be, mint a tavalt; osztalék gyanánt minden 50 firttal befizetett részvény után 12 firtot szavazott meg a közgyűlés. A tiszta jövedelemből 900 firt jötekonny ezélokra fordítottatott. A pénztárforgalom összege 2.477,815 firt a mérleg főösszege 504,585 firt; tiszta jövedelem 30 ezer firt részvény-tőke után 15,039 firt. A nyeresémmel s veszteségszámla főösszege 7031 forint. A takarékpénztár betétei az év végén 274,731 forintot tettek. — Elhelyezés: váltók 451,357, kölcsönök 64,602, zálogtőke 36,590 forint, készpénz 18,531 firt.

A magyar kölcsönös biztosító-bank. közgazdasági életünk e szörnyszülőtte, br. Baldácsy Antal elnökle a alatt tegnapi közgyűlését. Az igazgató-tanács annak folytán, hogy csupán a „bank“ ellen intézett végrehajtási végzése elfogadásával foglalkozott, pótdíj-jegyzét kéri, némi vita után (melyben Pilişy, Margitai, Pogonyi, Keresztsegi, Darányi és Baldácsy vettek részt, s melyben ugyancsak simpliciter hangoztak a „csaló“ kifejezések) a szegény részvényesek végre is elfogadták az igazgató-tanács böles javaslatait.

A Drasch-féle téglányári és közszémbányatársaság ügyében jelentik, hogy az igazgatóság vasutat szándékozik építeni a társulati közszémbányáktól Esztergomig a Dunához s e tervvel függ össze az 1873. évi osztalék megállapítása is, mert a tiszta nyereségből minden részvényre 35 firt osztalék jutna s az igazgatóság egy része ki is akarja fizetni ez összeget. Az igazgatótanács másik része azonban csak 10 firtot akar készpénzben kifizetni, a többi fejében pedig 1/3 ad részvényt kiszolgáltatni s ekként a fönmaradó összegből a vasutat kiépíteni. A határozatnak már legközelebb meg kell hozatni.

A vasutak bevételeinek hanyatlása folyton tart s különösen az oly nagy forgalmi központokat összekötő osztrák államvaspályánál mindig nagyobb mérvet ölt; a mult heti bevétel nem kevesebb mint 120,000 firt hiányt mutat a mult év megfelelő időszakához képest s az év elejétől fogva a bevétel csökkenése 440.000 firta rug.

Jeles burgonyafajták szetosztása. Mint a „Föld. Érd. írja, a földmívelési miniszterium a f. évben termelési kísérletek tétele végett 69 zsák skót Regent, 45 mázsa Eorly rose és 100 mázsa szász hagma-burgonyát osztott ki, oly kötelezettség mellett, hogy a termelők és a termelési kísérlet eredményéről jelentést tegyenek, és a terméskből a kísérletek folytatása végett a nyerthez hason mennyiséget készletben tartanak. Részleteket kaptak: a Moson, Kecskemét vidéki, Nyitra, szepesmegyei, erdélyi magyar g. egyletek, Turóc m. gazd. szakközösség, Esztergom vidéki g. e. Torda aranyosi g. e. Bihar, Heves, Borsod, Trencsén megyei g. e. erdélyi szász g. e., brásói, Gyergó-Sz.-Miklóson, g. e. Máramarosi, Fejér, Liptó, Baranya, Csanád, Poasony és Rékés m. gazd. egyletek — s a h.-m.-vásárhelyi iparegylet, — továbbá gazdasági tanintézetek és hat magánbirtokos.

A budapesti gabna- és értéktözsde, ápril 15. Gabnátulzetben ma a kínálat nagyon csekély volt búzában. A tözsdén a hangulat, a bécsi lanya jegyzések folytán, ma is levert volt. Az árak majd mind igen leszálltak. Jegyzéseink a következők: m sorsj. 77.25, záloglevek commercial 6% 85, pesti közüti 288, anglo-magyar 28, munic. 26.50—26, magy. hitel 138.59—138, földhitel 56, takaré és hitel 49—48.50, hazai takarékp. 2360. Valtúk lanyhák, 20 frankos arany 8.93, császári arany 5.23, tallér 166 1/2.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.
Segéd szerkesztő: Dr. Kakuja Gyula.

*) Az e rovat alatti közleményekért — szerkesztőség csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget.

